

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— „
četrt leta 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Slovensko vseučilišče in klerikalci.

Preteklo soboto je zboroval kranjski deželni zbor. Sprejel je melioracijski zakon ter sklenil najeti v melioracijske svrhe 10 milijonov kron. Zgodilo pa se je še nekaj posebnega. Debatirali so o pospeševanju zadrugišstva ter sklenili, da se ustanovi deželni zadrugišni urad. Klerikalna „Zadrugišna zveza“ se prizna kot od deželne uprave odobrena zadrugišna organizacija in tej se da kot brezobrestno posojilo 700.000 K, to je — vseučiliški zaklad! Tako so se lepo zmazali klerikalci iz težav, v katerih se nahajajo . . . Škandal vseh škandalov pa je to, da so vzeli vseučiliški zaklad ter ga pobasali v bisago „Zadrugišne zveze“!

„Slov. Narod“ piše na to: „S tem zakladom je bil ustanovljen temelj bodočemu slovenskemu vseučilišču in podlaga nadaljnjemu delu za doseg visoke šole. Zdaj pa so klerikalci izpodnesli to podlago, podrli ta temelj in deželni vseučiliški zaklad pobasali v svoje raztrgane žepe. Zadnji dve leti so klerikalci na brezstiden način zlorabljali vseučiliško vprašanje za obstrukcijo v državnem zboru. Rekli so, da delajo obstrukcijo, da preprečijo italijansko fakulteto, v resnici pa so delali to obstrukcijo, da bi od vlade izprešali različne koncesije za svojo stranko in za svoja podjetja. In res, čim so se z vlado zmenili za plačilo, so opustili obstrukcijo in so slovensko vseučiliško zahtevo izdali in prodali. Kdor tega še ni verjel, ta je to moral spoznati v sobotni seji deželnega zbora, ko so klerikalci ukradli vseučiliški zaklad 700.000 kron svojemu namenu in ga pobasali, da s tem deželnim denarjem rešijo svoje cerkajoče zadruge. Vseučiliški zaklad je izginil v klerikalnih žepih. Formelno je posojen Zadrugišni zvezi, a da ga dežela ne bo nikoli več videla, o tem ni dvoma. Klerikalci so sklenili slovenski vseučiliški račun;

postulat so prodali vladi, za uresničenje tega postulata namenjenih 700.000 kron pa odnesli. V soboto je bilo v kranjskem deželnem zboru slovensko vseučilišče pokopano brez vseh slovesnosti in ceremonij. Tako zadeva slovenski narod prokletstvo za prokletstvom, ker nima v sebi toliko moči in navdušenosti, da bi proti infamnemu klerikalizmu nastopil kakor zasluži.“

Da, sovražniki vsake kulture in kulturnih delavcev so osmešili in pokopali našo najvišjo kulturno zahtevo. Zraven so se smejali, saj so dobili tisočake!

Slovensko uradovanje in učiteljstvo.

(Iz Štajerske.)

V zadnjem času so se res pogosto pojavljale v političnih časnikih notice, ki so grozile učiteljstvu z javnostjo, ako bo še nadalje uradovalo — nemško. Z ozirom na te notice je pa neki tovariš iz Slov. gorice priobčil v 5. števil. „Tovariša“ sicer kratek, a tem bolj upravičen članek. — Oboje pa je bilo po mojem mnenju neumestno.

O potrebi in upravičenosti slovenskega uradovanja šol. vodstev je prepričan danes gotovo že nad tri četrtine slov. učiteljstva. O tem ni potreba več razpravljati. To zahteva naš stanovski ponos in naša narodna zavest. Nas popolnoma nič ne briga, kako delajo v tem oziru župnijski, županski in drugi uradi. Jih je pač med njimi še mnogo nezavednih in zaslepljenih tako kakor so tudi pri nas, ki še nemško uradujejo.

Nemško uradovanje šol. vodstev pa ne bo izginilo dosti — ali pa celo nič — prej, četudi se še tako pogosto ponavljajo grozeče notice v časnikih. Tiste notice so bile priobčene gotovo z najboljšim namenom, a bile so jako, jako neumestne. Čemu kazati v javnosti večinoma starim in tudi zaslužnim voditeljem, ki so pač dobri Slovenci v srečo in tudi

nazunaj, čemu kazati tem — bič kakor otrokom šibo. To gotovo ne koristi ne slovenskemu uradovanju in tudi ne našemu skupnemu ugledu.

Nemško uradovanje se ne da čez noč odpraviti. Stvar ima tako globoke korenine, da se ne dajo menitebinič kar izriniti. Vsa naša izobrazba je bila nemška. Ker smo se strokovno nemško izobrazili, so nam seveda bolj priročni nemški izrazi. In naši starejši tovariši niso imeli niti toliko prilike privaditi se slovenskim izrazom in se tudi sploh narodno probuditi kakor mi. Ko so oni nastopili prvi voditeljsko mesto pred kakimi dvanajstimi leti, je bilo pač samoobsebi umevno, da se uraduje nemški. In sedaj naj bi po tolikih letih presedlali. Da, marsikateri bi rad, a ne more, ker misli, da ne more slovensko uradovati, ker pač ne zna, ne, ker se boji.

Na drugi strani se pa ne da tajiti, da je v nemškem uradovanju še vedno nekaj tiste hlapčevske uslužnosti, ki je ostala našemu narodu kot tipična poteza iz stoletij trpljenja, ko je naše pradede tlačil tujec. Nekaterniki se boje zamere na zgoraj. S tem dajo sami sebi in svojim višjim najslabše izpričevalo. Iz izkušnje dobro vem, da na zgoraj mnogo bolj upoštevajo tistega, ki se upa s primerno samozavestjo tudi nastopiti. In ta samozavest se dandanes že kaže tudi v slov. uradovanju. Ako storiš svojo dolžnost, pa se pokažeš kot celega moža, bo imel vsak nadzornik in okrajni glavar več spoštovanja do tebe kakor pa do bojazljivih kimavcev. Desetkrat si bosta premislila, preden bosta storila le korak proti tebi.

O slovenskem uradovanju bi se dalo navesti več zanimivih dogodkov. Tu omenjam le enega. Pred kakimi dvajsetimi leti je postal neki tovariš nadučitelj. Kot novinec vpraša uglednega in kot narodnega jako znanega nadučitelja, kako naj uraduje. Dobil je seveda lep svet, slovensko uradovati, ker vsi voditelji v tistem okraju slovensko uradujejo. Novinec res začne slovensko uradovati. Čez nekaj mesecev

pa ga pokliče k sebi okrajni glavar ter ga vpraša, zakaj slovensko uraduje. Povedal je, da je samoobsebi umevno, saj vsi delajo tako. Našel je nekaj imen, med njimi tudi tistega narodnjaka, ki mu je dal tak svet. Glavar ukaže prinesiti kopico aktov in pokaže strmečemu novincu — voditelju, da vsi uradujejo nemško — seveda tudi tisti narodnjak.

Tako je bilo pred dvajsetimi in že več leti. Sedaj ni nikjer takega glavarja in tudi ne nadzornika, da bi se upal storiti še kaj takega in zahtevati, da uraduješ nemško. Pač pa bo med nami še nekaj takih, ki pravijo, da slov. uradujejo, v resnici je pa drugače. To so bojazljivci.

Zato pa menim, da ni umestno sejati med učiteljstvo nezaupnosti zaradi slovenskega uradovanja s podobnimi grozljivimi noticami po časopisju, kakor tudi ni umestno nekako odvrnati ga od slovenskega uradovanja z izgovori na druge stanove. Zavedne ohranimo, bojazljivce in omahljivce pa pridobimo s primernim pojasnilom prijateljsko! Pred vsem se pa držimo konsekvantno tozadevnih sklepov učit. društev in uradnih konferenc. Kdor se jih ne drži, blamira svoj stan, največ pa samega sebe.

—ski.

Šolska hranilnica.

Piše A. Pesek.

Slovenecem ne manjka bistrega duha, ne manjka delavnosti, občutno pa je pri nas le pre-pogosto pomanjkanje štedljivosti, in sicer pri vseh stanovih. Ne bom pa o tem razpravljaj, temveč opozarjam na izvrstni razpravi dr. Kukovec v Celju: „Narodno gospodarstvo“ in „Uvod v narodno gospodarstvo“. Ti dve knjižici bi morali dati vsakemu iz šole stopivšemu otroku s seboj na pot v življenje, pa tudi za šolski pouk primernega dobi učitelj marsikaj v teh dveh knjižicah, kar se da — posebno na višji stopnji — prav dobro uporabiti.

LISTEK.

† Josip Kline.

Kakor smo že poročali, je 22. pr. mes. umrl na Vidmu ob Savi tovariš Josip Kline, vpokojen nadučitelj iz Arti pri Brežicah. Z njim je legel v grob eden sedaj že redkih učiteljev-trpinov, ki so še na lastni koži občutili dobre nekdane konkordatske šole.

Porojen leta 1843. v prijaznem Čadramu v konjskem okraju, se je pokojni Kline šolal v Celju, kjer je bila nižja realka in enoletna učiteljska pripravnica. Kakor toliko slovenskih dijakov, se je moral tudi on za šolanje boriti z gmotnimi težavami. Za kosilo je bilo čestokrat treba nategniti — hlačni pas. L. 1862. je prebil zrelostni izpit z dobrim uspehom. Ker pa je bilo takrat le malo učiteljskih mest, je moral čakati na službo skoraj leto dni. L. 1863. je dobil podučiteljsko mesto v Olimlju v kozj. okraju. Stalnih dohodkov tukaj ni imel, nabral je po župniji par polovnjakov vina in to je bilo vse. Še slabše se mu je godilo na drugi službi v Šmartnem

o b P a k i. Tu je imel sicer pri starem učitelju hrano, iz javnega zaklada pa je dobival na mesec 4 fl. 16 kr., a imel ni niti primerne stanovanja in je moral spati v šolski sobi. Za to plačo je izvrševal svoj učiteljski poklic ter opravljal službo organista. Umevno je, da se je ob takih razmerah mlademu in vseskozi idealnemu učitelju krčilo srce. Ko je prišel škof v to župnijo birmovat, si je tudi Kline izprosil pri njem avdienco, da mu potoži svoje nadloge. Škofu so se obrosile oči in obljubil je pomoč. In res, že jeseni tistega leta je bil Kline premeščen kot prov. učitelj k Sv. Roku ob Sotli v rogaškem okraju. Ni treba poudarjati, da je bil tega neizmerno vesel. Saj je bil sedaj samostojen in je mogel živeti svojim idealom, kolikor je bilo to pri takratnih razmerah sploh mogoče. Tu se mu je tudi v gmotnem oziru dosti bolje godilo, zlasti še, ko si je bil poiskal iz imovite hiše družico, s katero je živel v najsrečnejšem zakonu skoraj 40 let.

L. 1871. so uredili naše ljudsko šolstvo po novih šolskih zakonih. Kline je poprosil za izpraznjeno učiteljsko mesto na enorazrednici v Arti pri Brežicah v brežiškem okraju ter nastopil to službo meseca februarja imenovanega

leta. Na tej šoli je deloval z najboljšim uspehom do svoje vpokojitve, to je nad 31 let.

Šolske razmere v Arti pri Brežicah v početku niso bile ugodne, tudi je bilo treba uveljaviti v šoli nov šolski zakon. Čakalo je torej mladega učitelja tu mnogo dela, a on, priden kot mravlja, se ga ni bal. Čeravno iz stare šole, se je prav kmalu uživel v nove razmere, da je bil popolnoma na svojem mestu ter si v kratkem času pridobil neomejeno zaupanje in spoštovanje svojih soobčanov, njegovo delovanje v šoli pa so večkrat priznale tudi šolske oblasti. Učiteljstvo tega okraja ga je izvolilo tudi svojim zastopnikom v okrajnem šolskem svetu.

Kline je bil vzor marljivega in vestnega učitelja. Svoj poklic, ki mu je bil vdan z dušo in telesom, je izvrševal z uprav čudovito natančnostjo in to v kljub temu, da je bil vedno rahlega zdravja in ga je bolezen večkrat vrgla v postelj. Njegovo delovanje je bilo tem težje, ker je bilo otrok za štirirazrednico, a šola je bila le dvorazredna, in tako je moral poučevati v drugem razredu vedno nad sto otrok. Kaj to pomeni, učitelju ni treba praviti. In po šoli ti kupi zvezkov, ki jih je popravljaj vsak dan. Poleg ogromnega dela v šoli je opravljal

dolgo let še službo organista in občinskega tajnika. Ni čuda, da so bile njegove moči ob takih razmerah mnogo prehitro izčrpane.

Kline je bil mož plemenitega srca in kremenit značaj. Vedoma ni učinil nikomur krivice, a tudi njega je bolelo, če so ga drugi sodili krivično. Zgodilo se je, da mu je nadzornik hotel odjesti starostno doklado, češ, da učni uspehi niso dovoljni. Ali po naključju ali drugače, ne vem, pa je prišel šolo nadzorovat deželni šolski nadzornik in dobil vse v najlepšem redu, tako da je učitelja še pohvalil za uspešno delovanje. Povedal mu je tudi, kako sodi o njem okrajni šolski nadzornik. Seveda je učitelj dobil starostno doklado, a pozabiti tega ni mogel. Svojim učencem ni bil le učitelj, nego tudi vzgojitelj. V svojih korakih se ni nikoli prenačil, in kjer bi bil marsikak drug učitelj obupal, je zmaga njegova obučevanja vredna potrpežljivost. Njegova resna in mirna beseda, iz katere pa je vedno odsevala ljubezen, je presunila še tako zakrknjenega paglavca. Zato so ga pa tudi otroci ljubili kot svojega očeta. Ta ljubezen je ostala še pozneje, ko so učenci dorasli in stopili v trdi boj življenja, da, ohranila se bo, ko že trava preraste grob dobrega in blagega učitelja.

O velikem pomenu navajanja mladine k štedljivosti se je že mnogo pisalo, vendar je pa ta predmet tako važen, da bi moral biti vedno na dnevnem redu. Pred 2 ali 3 leti se je mnogo pisalo in razpravljalo o šolskih hranilnicah in se je učiteljstvo tuintam lotilo teh naprav z uprav hvalevredno vneto.

Tudi meni je ugajala misel o šolski hranilnici in uvedel sem poslovanje, da so mi učenci donasili prihranjene novce, dobivali so pa zato „kontrolne“ listke in ko jih je imel kateri 10 po 10 h, sem vložil v bližnjo posojilnico.

Ko sem pa prišel 1909 na C. M. šolo v Št. Rupert na Koroškem, sem uvedel nov izpopolnjen način poslovanja šolske hranilnice, ki se je prav dobro obnesel. Govoril sem o tem že z marsikom in mnogi so izrazili željo, naj opišem in priobčim to uredbo šolske hranilnice, kakor sem jo imel v Št. Rupertu na Koroškem.

Vodila me je pri tem misel, da bi zbudil v otrocih ne le smisel za štedenje, temveč tudi za združništvo in združno poslovanje.

Napravil sem dve prazni knjigi, ki sem ju krstil eno blagajniški dnevnik in drugo glavna knjiga.

Blagajniški dnevnik je imel na vsaki strani sledečo razporedbo:

Tek. št.	Dan	Štev. glavne knjige	Predmet	Izdatki		Dohodki	
				K	h	K	h
	1909		Prenos	8	50	32	10
28	15. XII.	6	Puče Janez vloži			—	40
29	"	18	Šumnik Julij vloži			1	20
30	"	7	Podlesnik Andrej dvigne	1	40		
			Dohodki 33-70 K				
			Izdatki 9-90 K				
			Gotovina 23-80 K				

Šumnik Julij,
predsednik.

Kumer Alojzij,
blagajnik.

Glavna knjiga.
Puče Janez št. 6.

Tek. št.	Dan	Štev. blagajniškega dnevnika	Predmet	K		h	
	1909						
1	9. XI.	2	Vloži			—	20
2	14. XI.	8	vloži			1	—
			skupaj			1	20
3	20. XI.	19	vloži			—	40
			skupaj			1	40
4	3. XII.	23	vloži			1	60
			skupaj			3	—
5	8. XII.	26	dvigne			2	—
			ostane			1	—
6	15. XII.	28	vloži			—	40
			skupaj			1	40

Iz teh primerov pa je že razvidno poslovanje. V dnevnik se sproti vpisuje vsak znesek in če je to samo 1 vinar, ki ga kdo vloži ali dvigne in vsak dan se mora napraviti z aklijuček ter se imata pri zaključku poslujoča učenca podpisati. V začetku sem

L. 1902. je stopil Kline v pokoj ter se nastanil na Vidmu. Deželni šolski svet mu je ob tej priliki izrekel priznanje za dolgoletno uspešno delovanje, občina v Artičah pa ga je imenovala svojim častnim občanom. Župan sam, nekdanji njegov učenec, ki ga že tudi krije črna zemlja, mu je izročil častno diplomu ter se mu ginjen zahvaljeval za v resnici požrtvovalno delovanje v blaginjo občine. Preproste besede moža poštenjaka so prišle iz srca in našle pot — k sreči. Bili so to lepi trenotki za učitelja-trpina, ki se poslavlja od svojega javnega delovanja, kateremu je posvetil vse svoje življenje.

Kdor bi mislil, da se bo Kline sedaj vdal brezdelju, bi se motil. Na Vidmu so ga izvolili v občinski odbor, okrajni šolski svet ga je imenoval šolskim ogledom za videmsko šolo in okr. sodišče mu je poverilo posle sirotinskega očeta. Ko so na Vidmu ustanovili kmetijske podružnico, je prevzel Kline blagajniški posel ter z vso vneto deloval v podružnici.

Za našo stanovsko organizacijo se je rajni tovariš živo zanimal ter jo vedno dejansko podpiral. Ko so leta 1872. nekateri učitelji v Posavju ustanovili Učiteljsko društvo za brežiški politiški okraj, je mlademu društvu

opravljal vse posle jaz sam, pač pa sem navajal učence k delu. „Vidite, to se zapiše tu sem in to tja!“ In otroci so z velikim zanimanjem poslušali in čez teden dni sem že prepustil vodstvo popolnoma njim. Vsak teden so si volili predsednika in blagajnika, ki sta opravljala pisarniške in denarne posle. V odmoru sem njima dal iz šolske omare dnevnik in glavno knjigo in po odmoru sem kontroliral, kako sta poslovala. Pogledal sem najprej dnevnik in potem po v dnevniku v 3. rubriko vpisanih kontrolnih številkah pregledal glavno knjigo. Imel sem za blagajnico poseben lesen zabojček v omari. Ko sem se prepričal, da je v dnevniku in v glavni knjigi vse pravilno vpisano, sem njima dal blagajnico, da sta spravila vanjo vloge, oziroma izplačala dvige. Seve sem potem preštel v blagajnici gotovino, če se ujema z zaključkom v dnevniku.

V glavni knjigi je imel vsak vložnik posebno stran in je bilo na vrhu zapisano njegovo ime in številka strani, n. pr. učenec Puče Janez je imel v glavni knjigi svojo stran 6 in pri vsakem njegovem dvigu in vsaki vlogi se je vpisala št. 6 v dnevnik v tretjo rubriko. V glavni knjigi se vsakemu vpiše vloga in se kar prišteje prejšnji vsoti ter potem potegne vodoravna črta čez vso stran. Baš tako se pri dvigu vsota vpiše in kar odšteje ter se zapiše ostanek in zopet potegne vodoravna črta čez vso stran. Na ta način se je mogoče vsak hip prepričati, koliko ima kateri v hranilnici, koliko in kdaj je vložil, oziroma dvignil.

Vsak učenec pa je dobil v roke hranilni list, ki odgovarja hranilni knjižici naših denarnih zavodov. Hranilne liste sem napravil iz ministrskega papirja, ker je ta bolji in močnejši. Polo razreži na štiri dele, zgani vsako četrtino pole na dvojce in načrtaj vsako stran hranilnega lista baš tako kakor je glavna knjiga. Na vrhu pride ime učenca in številka njegove strani v glavni knjigi. Hranilni list nosijo učenci s seboj domov, in ko hoče kdo kaj vložiti ali dvigniti, mora hranilni list s seboj prinesiti ter ga poslujočima „hranilničarjema“ pokazati, zakaj tudi v hranilni list se mora vse vpisati, kakor se vpiše v glavno knjigo. Ker je na hranilnem listu tudi številka strani glavne knjige zapisana, ni težavno iskanje po njej.

Navadno je pisal blagajničar dnevnik, a predsednik hranilni list in glavno knjigo. Ko se učenci uvedejo v to delo, imajo veliko veselje. Navadijo se kolikor toliko knjigovodstva, združništva in štedljivosti. Ker si sami voľijo funkcionarje, se navadijo volitve in društvenega življenja. Zgodilo se je, da so si stali nasproti prav resno kandidatje, in verjamite, da je marsikateri deček bil bolj vljuden, boljši prijatelj svojim tovarišem od onega časa, ko smo imeli vsak teden volitve. Voli se spismoeno z listki ali tudi z vzklikom. Za volitve pa morajo biti otroci „zreli“, kar od začetka niso. Treba je, da od začetka učitelj sam posluje, potem imenuje funkcionarje in ko je že stvar udomačena, se šele voli.

Otroci se navajajo s tem k samostojnosti, ko morajo sami poslovati. Pa tudi štedljivosti se vadijo jako, ker jih vzpodbujajo zgledi. Ta že ima toliko, oni toliko, ne zaostane nobeden rad. Nekateri celo tekmujejo, kateri bo več

kumoval tudi Kline ter mu ostal zvest do svoje smrti. V svoji skromnosti pa ni nikoli silil v ospredje, temveč rajši deloval mirno in tiho. Med svojimi tovariši je bil jako priljubljen in radi so prihajali v njegovo gostoljubno hišo, kjer so bili vedno sprejeti z odprtimi rokami.

Lansko pomlad je začel Kline vidno hirati, izžrpane in izmозgane so bile njegove moči, in vsa zdravniška skrb je bila zaman. Legel je k svoji ženi, ki je šla pred njim pred petimi leti.

Pogreb je bil krasen, kakršnih je v tej vasi le malokdaj videti. Učiteljstvo meščanske in ljudske šole v Krškem, mnogo učiteljstva iz brežiškega in sevnškega okraja, domači občinski odbor, krajni šolski svet, šolska mladina, mnogo inteligence iz Krškega, Brežic, Rajhenburga in Sevnice ter nepregledna množica ljudstva, zlasti iz Artič, je izkazala zadnjo čast nepozabnemu tovarišu. Krsto so nosili člani gasilnega društva krški pevci pa so pokojniku zapeli pred hišo žalosti in na pokopališču žalostinke.

Zapustil si nas, dragi tovariš, a Tvoj spomin ostane pri nas, ki smo Te poznali, spoštovali in ljubili. Počivaj v miru!

J. K.

imel v šolski hranilnici. Kakor hitro pa ima kateri n. pr. 5 K, mu naj učitelj vloži v najbližnji posojilnici.

Opomnim še, da naj se ugodi vsaki želji otrokovi, če prinese en vinar, ne ga zavrniti, temveč sprejeti in vpisati ga. In če želi kdo dvigniti, svobodno mu. Zgodilo se mi je neki teden, da so skoraj vsi hoteli vse dvigniti, kar so imeli vloženo. Dobili so in drugi dan jih je večina že zopet nazaj vložila. Raztrobil je bil namreč nekdo, da je vse izgubljeno, kar so vložili, ko so se prepričali, da temu ni tako, so prinesli zopet nazaj. Kakor pri hranilnicah in posojilnicah v velikem, tako pri šolski hranilnici v malem.

Uvedite šolske hranilnice in če bi se jih več odločilo za takšen način poslovanja, kakor sem ga baš opisal, bi „Učit. tiskarna“ gotovo založila posebne tozadevne tiskovine, da bi bila stvar lična in poceni. Stroške za knjige bi menda že plačali krajni šolski sveti, saj so dobro naložen denar izdatki, če se otroci navajajo k štedljivosti, samostojnosti iz združništva.

Madjarizacija hrvaških otrok.

V Žakanju na Dravi so Madjari z novim letom otvorili internat z ljudsko šolo. Vsak otrok je moral prinesiti s sabo potrebno obleko in posteljnino ter plačati 12 kron; s tem je zadosteno vsem zahtevam, in otroci bodo v internatu vse leto z vsem preskrbljeni. Sprejetih je bilo takoj 140 otrok — večinoma železniških poduradnikov in delavcev — in od teh jih je 136 čiste hrvaške krvi, le 4 so madjarske narodnosti. Vsi trije učitelji so trdi Madjari. Nadarjene otroke dajo potem dalje na madjarske srednje in visoke šole in napravijo iz njih najhujše janičarje. Ta način madjarizacije Madjari dosledno uporabljajo po vsej Ogrski, a tudi zunaj mej, kjerkoli najdejo kolikaj ugodna tla v Hrvaško-Slavonski in Bosni-Hercegovini.

Slovenski javnosti.

Odbor „Podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi“ se obrača z nujno prošnjo do slovenske javnosti, osobito do svojih bivših podpirancev in do vseh teh, ki se jim je doposlalo letno poročilo o delovanju društva s položnico c. kr. poštne hranilnice, kakor tudi do onih vaških, tržkih in mestnih občin ter okrajnih zastopov, na katere se je odbor društva s posebno prošnjo obrnil, da bi se vendar vsi ti blagovolilci spomniti s kakšnim zneskom ubožne slovenske učeče se mladine na čeških visokih šolah v Pragi, ki trpi glad in zmrzuje, ker odboru društva nikakor ni mogoče ugoditi vsem prosilec v takšni meri, kakor bi bilo potrebno.

Letos je za tretjino več prosilcev nego lani, toda prejemkov je letos doslej imelo društvo za dve tretjini manj nego lani za ta čas, iz česar je dovolj razvidno obupno stanje društva.

Odbor društva se dovoljuje torej apelirati na slovensko javnost, da stori svojo narodno in človekoljubno dolžnost ter tako olajša bedo slovenskega inteligentnega naraščaja.

Prispevki naj se blagovolijo pošiljati po položnici c. kr. poštne hranilnice ali po poštni nakaznici na naslov društvenega blagajnika: dr. Karel Šebesta, advokat, Praga II., Spálená 9. Odbor.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. Dne 2. marca t. l. točno ob 1. uri pevska vaja v celjski okoliški šoli. Cenjene tovarišice in tovariše domačega okraja in sosednjih okrajev, ki smo jim poslali vabila, vljudno prosimo, da se zanesljivo odzovejo. Vse drugo se zmenimo pri vaji.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj ima svoje drugo redno zborovanje v nedeljo, dne 5. marca t. l., ob 11. uri dopoldne v gostilnici Volčanšek poleg kolodvora v Brežicah. Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. Predavanja: a) Prvi pričetki ljudskega šolstva na Sp. Štajerskem v 18. stoletju.
- b) Steinwendnerjeva šolska reforma in slovensko učiteljstvo.
4. Želje in nasveti.

Razdelile se bodo tudi knjige „Slov. Šol. Matice“.

Komur je mar stanovska čast, naj pride. Odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 2. sušca t. l., ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela „Avstrija“ v Slov. Bistrici. V p o r e d:

1. Zadnji zapisnik.
2. Dopisi in poročila društvenega odbora ter socialnega odseka o načrtu društvenega delovanja v upravnem letu 1911.
3. Predavanje tovariša Žitomira: „Quem dii odere . . . Kogar bogovi sovražijo . . .“
4. J. Prekoršek: Naša obramba.
5. Slučajnosti.

Joško K o k l, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za slovenjegraški okraj ima občni zbor v četrtek, dne 2. marca, ob 10. uri predpoldne v okoliški šoli v Slovenjemgradu po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Razprava in sklep o hospitacijah in roditeljskih večerih.
4. Letna poročila: a) tajnika, b) blagajnika in c) učiteljskega zastopnika v okr. šol. svetu.
5. Volitev novega odbora.
6. Predlogi in nasveti.

Kdor se čuti učitelja, naj pride in najsi tudi — gazi!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca januarja K 36.221:30.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Književnost in umetnost.

„Učiteljska Zora“ v Sarajevu. „Učiteljska Zora“, ki je doslej izhajala v Mostaru, se je preselila v Sarajevo, kjer jo bo urejal poseben odbor. V tem odboru so profesorji sarajevskega učiteljskega in pisatelji Ljudevit Dvorniković in Josip Milaković, prof. Aleksa Stjepanović, potem ravnatelja višje dekliške šole in znana novelistka Jakoga Truhelka, kakor tudi učitelji in učiteljice: Gjorgio Baca, Marija Kneževićeva, Mirko Jurkić, Bisto Nulić in Nikola Vidaković.

Zaradi preselitve izide prva in druga številka v drugi polovici tega meseca, tretja okolo 15. marca, a od četrte številke dalje bo list redno izhajal vsakega prvega v mesecu. „Učiteljska Zora“ — kar že imena redakcijskega odbora kažejo — bo temeljito reformirana, da bo list dostojno zastopal učiteljske in stanovske interese.

List bo imel te-le rubrike: 1. pedagoško-didaktički del, 2. metodski članki, 3. ženski svet, 4. znanstveni članki sploh, 5. učiteljsko vprašanje in stanovski interesi in 6. bogato revijo, ki bo obsežala vesti iz vseh slovanskih dežel, katere se dotikajo šole in učiteljstva. Spravljala bo tudi imenitnejša pedagoška omladinska dela. X.

Popotnik objavlja v drugi svoji letošnji številki to-le vsebino: 1. Augustin Pogegar: Misli o reformi ljudske šole. — 2. Pav. Flerè: H. Scharrelmann. — 3. Dr. Fr. Ilešić: Izpraševanje in izpiti. — 4. Drag. H u m e k: Risanje in rokotvorni pouk. — 5. J. K.: Tuberkuloza. — 6. Književno poročilo. — 7. Razgled. — Časopisni vpogled. — Šolske in učiteljske vesti. — Šolstvo na slovanskem jugu. — Višješolski vestnik. — Razne vesti.

Politiški pregled.

* **Češka Šolska Matica** upnik avstrijske države. Država dolguje Češki Šolski Matici 10.000 kron na najemnini za prostore c. kr. državne realke v Olomucu. Matica je doslej zaman urgirala izplačilo tega „ogromnega“ zneska. Naši vladi gre sicer denar za kulturne svrhe jako težko iz rok, a to se sme od nje menda že zahtevati, da bi plačevala svoje dolgove.

* **Monopol vžigalic.** Kakor poročajo, je doseženo med lastniki vžigalniških tvornic in finančnim ministrom popolno sporazumljenje za odkup teh tvornic, da se uvede monopol vžigalic.

* **Dijaški izgredi na ruskih univerzah.** Med dijaki na peterburški univerzi še vedno vre. Dvorane za predavanja straži policija. Dijaki motijo predavanja. Posamezni profesorji se branijo predavati. Dijaki na vseučilišču v Tomsku so sklenili, da stavkajo do 1. marca.

Učiteljski konvikt.

Letnino za 1911: P. n. gg.: Valentin Burnik, Konrad Barle, Leopold Moréla, Frančiška Lavrič, vsi iz Metlike; Katinka Drol iz Zasipa pri Bledu; Marija Fajdiga iz Šmartnega pod Šmarno goro; Leopold Ferjan iz Olševka; Ant. Grmek, Antonija Grmek in Ilka Burger iz Krašnje; učiteljsko trikotno na Breznici (6 K); šolsko vodstvo v Kapelah; Iva Merhar iz Bukovščice; Iva Dereani, Marija Peteros, Amalija Stare, Apolonija Zupanc, Leopold Baebler, Ferdinand Juvanc, Leopold Kopač in Vinko Zaletel, vsi iz Postojne; Avgust Korbar iz Preserja; Ignacij Trampe in Mici Kratner iz Kamnika; Vinko Krez iz Trboja (10 K); Egon Jezeršek iz Zalega loga pri Železnikih; Peter Repič in Viljemina Repič iz Unca; Anton Pavčič iz Kostanjevice; Marija Kavčič, Ana Tomc, Marija Lapajne in Marija Rupnik, vse iz Idrije; Janko Muren iz Drašćice; Davorin Gobec iz Smilavljah pri Hočah; šolsko vodstvo v Velikem Trnu; Ivan Štupca iz Dražgoš. Eduard Bohinc, Anton Lomšek in Josip Bertonec, vsi iz Cerkelj pri Krškem. Hvala!

Darovi. Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani, 100 K; trdka Gričar & Mejač, zaloga konfekcijskega blaga v Ljubljani 62 K. (Pri tej priliki to trdke učiteljskim najtopleje priporočamo.) Okrajna posojilnica v Litiji 20 K. Bog platil!

Učiteljski vestnik.

Učiteljska izobrazba. Službena in stanovska vzgoja.

(Dalje.)

Naša stanovska vzgoja.

7.

Najpodrobneje seznaniti nas z našo organizacijo, to je pa prva dolžnost naše stanovske vzgoje. Vsak napreden učitelj bi moral natanko poznati smotre in načela, ki so skupni vsem organizirancem slov. naprednega učiteljskega. Poznati bi moral natanko pravila centralne organizacije in njeno upravo. A ne zadoščalo bi le to, moral bi tudi biti več v tehniškem vodstvu in bi moral poznati delo posameznih funkcionarjev. Poleg tega bi moral biti znan vsakemu učitelju tudi avstrijski društveni zakon in bi moral biti tudi v tem orientiran.

To so pa stvari, ki se nikakor ne morejo izpopolniti s posameznikom, temveč je potreba v tem oziru dela, sistematičnega in vztrajnega dela, treba je smisla za organizacijo, potreba je vaje v opravljanju, potreba je temeljitih in praktičnih obrazložitve, potreba nam je — stanovske vzgoje!

Podati temeljna načela, ki so predpogoj uspešnemu stanovskemu organizovanju, to bi bila naloga naše stanovske vzgoje.

Delitev dela in princip delitve, stanovski demokratizem, stanovska disciplina in stanovska osamosvojitve, socialno-stanovska vzgoja, to so točke, s katerimi bi moral biti seznanjen vsak organiziranec, o katerih bi se moralo razpravljati periodično pri vseh učiteljskih društvih.

In šele po teh osnovnih pojmihi bi nas lahko uvedli z uspehom v ustroj in v podrobno razpravo slovenske napredne učiteljske organizacije.

8.

Razpravljati bi morali o delokrogu naše centralne organizacije in o njenih bodočih nalogah. Sestaviti bi si bilo natančen program za bodoče delo. Razpravljati bi morali o njeni tehniški ureditvi in morebitni reorganizaciji. Seznaniti bi bilo žele naraščaj z nje vodstvom, upravnim svetom in drugo upravo. Seznaniti bi se bilo pregledno z vsemi podrejenimi organizacijami, ki so v tej zvezi. Seznaniti bi bilo in uvesti naraščaj v nje zborovanja, njih vodstvo in v vse podrobnosti, ki prihajajo pri tem v poštev. — Ob tej priliki bi bilo naraščaj seznaniti tudi z avstrijskim shodnim zakonom. — Govoriti bi bilo o delokrogu teh letnih zborovanj, o njih tehniški ureditvi in o morebitni njih reorganizaciji. Studirati, na kak način bi uvedli tu princip delitve dela in bi porazdelili delo po posameznih delokrožnih strokah.

To studirati in gojiti smisel za vse to, to bi bila naloga naše stanovske vzgoje.

9.

A še večja bi bila naloga naše stanovske vzgoje. Seznaniti bi nas morala tudi z delničnimi učiteljskimi društvi. Omejiti natančno njih delokrog in seznaniti in uvesti naraščaj v pravila teh društev. Baviti se s prepotrebno reorganizacijo teh društev in program fiksirati. Uvesti vsakega člana posebe v upravo društva, v tehniško vodstvo društva, in v posamezne posle društvenih funkcionarjev.

10.

Isto nalogo bi imela naša stanovska vzgoja pri uvedbi posameznih članov v ustroj

okrajnih učiteljskih društev. Potrebna je uvedba v delokrog društev, v njih tehniški ustroj itd. Še posebej bi bilo pa se tu pečati z vprašanjem reorganizacije okr. učiteljskih in tako pospešiti rešitev tega vprašanja.

Istotako važno vprašanje, katerega potreba se nam bo pokazala in katerega rešitev se nam kaže kot potreba uprav v sedanjem času, je snovanje stalnih učiteljskih krožkov in določevanje njih dela in delokroga, ki ga bodo imeli v stanovskem in nar. prosvetnem oziru.

11.

Zopet posebno polje, na katero bi nas imela uvesti naša stanovska vzgoja, je žurnalistika in pisateljstvo.

Podati bi nam morala temeljna pravila in načela žurnalistike in pisateljstva. Nuditi bi nam morala v tem oziru vaje in nas teoretično pripravljati za ta posel. Razložiti bi nam imela najvažnejše zakonite določbe v tem oziru. Spoznati bi nam morala dati različnosti listov in časopisov, deljenih po strokah itd. Uvesti bi nas morala v poljučen slog pisateljstva. Razložiti bi nam morala pomen, namen in program našega stan.-politiškega in pedagoškega časopisa: „Učit. Tov.“ in „Popotnika“. Proučevati, kako bi se nudil naraščaju list, ki bi nam vzgajal stanovsko dobro vzgojen, izobražen in zaveden naraščaj. Uvesti bi nas morala v tehniško vodstvo raznih listov in posebe našega stanovskega časopisa in seznaniti nas z ustrojem teh časopisov in s časni-karskim pravnimi zakoni. Začrtati bi nam morala naša stanovska vzgoja dolžnosti sotrudi-ništa do našega stanovskega časopisa in splošne dolžnosti do našega stanovskega časopisa. Uvesti bi nas imela v delokrog ured-nika pri posameznih listih, v urejevanje raz-ličnih listov. Istotako bi nas imela naša stan-ovska vzgoja uvesti v delokrog upravnika itd. Pečati bi se imeli z bodočimi načrti listov, s položajem v oziru sotrudišstva, načel, gmotno in o njih načrtih za razširjenje in izpopol-njenje posameznih listov. Sploh izpopolnitev in potrebe reorganizacije v našem stanovskem časopisu. (Dalje.)

Število gojencev na vseh državnih učiteljskih v Avstriji v šolskem letu 1910/11. 1. Moška učiteljska: Na vseh 56 zavodih je 9143 gojencev (9353 v šolskem letu 1909/10). Najvišji letnik šteje 2142 gojencev. 2. Ženska učiteljska: Na vseh 20 zavodih je 3609 gojenk (3620 v šolskem letu 1909/10). Najvišji letnik šteje 803 gojenke. Skupno število leta 1910/11: 12.763 (leta 1909/10 pa 12.963). — Od moških zavodov na slovenskem ozemlju štejejo: Ljubljana 132 (najvišji letnik 33), Maribor 166 (32), Celovec 175 (36) in Gorica 136 (32) gojencev. Od ženskih: Ljubljana 171 (43) in Gorica 321 (73) gojenk.

Ilustrovani Tednik

je začel izhajati ter je jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami. Izhajal bo vsak petek in prva številka je izšla 24. t. m. Naročnina znaša za februar in marec le 80 vinarjev in potem četrtletno 1-80 K. Naročnina je tako majhna, da jo zmore pač vsakdo. Kdor pridobi vsaj deset naročnikov, bo dobival list zastonj.

Ilustrovani Tednik dobe na ogled vse šole, gostilne i. t. d. List je vreden, da se razširi med vse sloje naroda, ker takega lista Slovenci doslej še nismo imeli.

Naročite Ilustrovani Tednik in agiti-rajte zanj!

Kranjske vesti.

—r— **S kolom in kopitom!** „Slovenec“ piše: „Povsod jednaki! Nižje-avstrijski deželni zbor je pred kratkim zvišal učiteljske plače. Stvar ni šla tako lahko, ker je tudi tam mnogo svobodomiselnih „pedago-gov“, do katerih delovanja ni moglo imeti posebnih simpatij ljudstvo in po njem izvo-ljeni krščanski poslanci, ki tvorijo v spodnje-avstrijskem deželnem zboru veliko večino. Dokler ni bila regulacija perfektna, so svobo-domisleci molčali; pridružili so se celo kr-ščansko mislečim učiteljem, ki so se bojevali za izboljšanje pod vodstvom poslanca Kemetra. Dosegli so uspeh. Ko so pa prejeli svobodo-misleci od „klerikalne“ večine boljši kruh, so začeli po svojih časih in po svojih shodih brenkati na stare židovsko-liberalne strune in sedaj kruto napadajo one, ki so jim donesli priboljšek. Glavo zastavimo, da bi se ponav-ljala pri nas ista komedija! — Dasi je nam mnogo besed v peresu, ne rečemo ničesar kakor samo: Druge sodijo posebi!

—r— **Osebnost.** Začasni c. kr. okr. šol. nadzornik K. Simon je nastopil zopet svojo službo — učitelja. Kaj se je pripetilo nekje po njegovi zaslugi in pod njegovim in-

špektoratom, o tem bomo še poročali. Za danes še molčimo, ker nečemo vplivati na tok zakulisnih razprav in ker je pri naših „krščanskih“ sumničarjih ta navada, da naše dopise podtikajo zdaj temu, zdaj onemu učitelju in kujejo na njih svoj kapital!

—r— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in meščanske šole** v pomladnem terminu se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 21. aprila, ob 8. na učiteljsku v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposob-ljenostni preizkušnji je po predpisanim slu-ženem potu pravočasno vlagati tako, da bodo do 12. aprila v rokah izpraševalne komisije.

—r— **Profesor Jug zopet nastav-ljen!** Tako je končana pravda o pravičnosti in resnici. Dr. Lampetu torej ni ničesar po-magalo, dasi si je najel brzjavno poročilo o našem zborovanju v Novem mestu. Če je vladni zastopnik že kaj avanziral — nam ni znano. Tov. Jakliča interpelacija v dež. šol. svetu je bila premagana od pravičnosti. „Na-rod“ naj si preskrbi drugič vestnejših poroče-valcev. — Izkazalo se je, da smo edino mi prinesli pravo poročilo. — Vemo pa, da so vso to gonjo rodile le strast, zavist in de-nunciantstvo, kakor to zahteva duh časa!

Štajerske vesti.

—š— **Srebrno poroko** je dne 12. t. m. obhajal tov. Karel Kotnik, nadučitelj v Selnici, s svojo soprogo Rozalijo, roj. Čepe-tovo. — Še mnogo srečnih in zdravih let!

Goriške vesti.

—g— **Iz Komna.** Odgovor g. F. pl. Kleinmayru v Škedenju. — V 6. šte. „Učit. Tov.“ z dne 10. febr. t. l. ste se mi odzvali s spisom: „Kako naj navajamo!“ in sicer to meni kot: „Nasvet“. — Hvala Vam na pod-pisu, ker ste se osokolili in prišli z imenom na dan. Vendar Vam moram odgovoriti, da se jaz ne strinjam z Vašimi nazori glede „na-vajanja“. — Jaz ostanem pri tem, kar sem rekel, t. j. da naj se citati navajajo v originalu v listu, ki ima inte-ligentne čitatelje, v nasprotnem slučaju naj se citati prevajajo v oklepih ali pa pojasnjujejo s posameznimi opombami. — Vaše nasvete tedaj odklanjam in se zanje za-hvaljujem! — Sicer je to citiranje tudi mnogo odvisno od dotičnega urednika: on lahko ukrene, kakor hoče in kar spozna za pravo. — Neka-teri uredniki pustijo nemške citate, kakor jih je meni pustil urednik „U. Tovarisa“. — Ured-nik „Edinosti“ je meni nekoč prevajal nemške citate v oklepih. To je tedaj „de gustibus“. — Zaradi tega pa ni treba dolge pravde. Vsak urednik ukrene po svoje. In ako mu poslani spis z nemškimi „ocvirki“ ne ugaja, naj ga ne priobči. — To je tedaj jasno. — Očitane točke Vašega spisa so pa res tako malenkostne, da ne zaslužijo odgovora. Tedaj — transeat! — Enako velja tudi glede „Na-ših Zapiskov“. — Ako bi bili dotični pisatelji navedenih člankov navajali nemške „ocvirke“, bi jih bil urednik sprejel, ali brisal ali pa med oklepi navajal. — Kako in kaj se je zgo-dilo, vedo dotični pisatelji in urednik sam. — Baš to velja pri mojem spisu „Lepa knjiga“. Ako bi bil urednik prečrtal nemške „ocvirke“, pa bi ne prišlo do te neljube „Navajalne vojne“. — Ker pa Vi, g. pl. Kl., navajate omenjene „Naše Zapiske“ v svojo zaščito, Vam moram tudi jaz „pomoliti pod nos“ 12. šte. „Omla-dine“ od l. 1910. — V tej šte. je priobčen članek: „Kako si je razlagati stavek: Vera je privatna stvar vsakega posameznika“. Spis je priobčil Radovan Krivic. — V članku citira R. K. Gumplovicz nemški „ocvirek“. In ta nemški „ocvirek“ prinaša glasilo na-rodno radikalnega edinstva, pa vendar se nihče ne zgraža nad tem. — Vi pa toliko ropotate zaradi mojih „ocvirkov“ v „U. T.“ — Nadalje Vam povem, da je v 3. šte. letošnjega „Slovana“ priobčil Albin Ogris spis: „Ed u a r d o R o d“. V tem spisu navaja gole francoske citate. Take citate čita-telji manj razumejo nego nemške. Nadalje na-hajamo v knjigi: „Ustava in uprava ilirskih dežel“, ki jo je izdala „Matica Sloven-ska“ (l. 1910.) in spisal dr. Bogumil Vošnjak, nemške citate. Baš tako nahajamo nemške ci-tate v spisu: „Potopis — najprimernejša oblika pri podavanju zemljepisne tvarine v ljudski šoli“, ki ga je spisal M. Lichtenwallner. (Vidi „Pedagoški Letopis 1907.“ Izdala Slovenska Šolska Matica.) Omenil bi še več takih spi-sov, a ti naj zadostujejo. — Vprašam: Zakaj pa niste glede tega napadli dotičnih pisateljev ali urednikov? — Vam se čudno zdi, da Nemci ne navajajo slovenskih citatov. Lepo Vas prosim, ne bodite toli naivni. Le staroklasični in svetovni jeziki uživajo to prednost in pravico!

Očitati mi „mastnega kozla“ zaradi „zakaj pa to ne uvažuje“ namesto „tega“. — Opravičil sem že ta pasus. Ker pa nimam dotičnega dopisa (koncepta) v rokah, je možno, da sem pisal: „Zakaj se to ne uvažuje“, kar je čisto pravilno in je le pomotno izostala besedica „se“. — Ako bi hotel jaz jezdit „jezikoslov-

nega šimeljna“, bi zasledil v Vaših spisih še drugačnih „kozlov“. — Le nekaj opomb. Vi pišete: „Zato pod njiu ni spadal“ (prav pod nja — ali kvečjemu nju).

Ako profesorji drug drugemu oči-tajo napake (Vidi l. in 2. šte. „Ljub. Zvona“ spis: „O nekaterih pobijanih pravilih slovenske pisave“, katerega je spisal dr. Karel Strekelj proti dr. Tomišku), potem ni čudno, če se tudi mi tuintam zlasamo.

Stem je moje pravde konec. — Pripomnim še to, da je meni v tej pole-miki bilo za „pravično stvar“. — Da je prišlo do tega spora, nisem jaz kriv. Na napad sem moral odgovoriti, zakaj še mravlja se brani. — Jaz se odslej ne odzovem več. Ostanem pa pri tem, kar sem pisal. Glede tega naj imajo besedo glasoviti literati in učenjaki. *)

A. L. e b a n.

—g— **Ošpice** razsajajo v Šebreljah. Obo-lelo je nad 30 otrok. Slučajev smrti je bilo več. Šola je zaprta.

Istrske vesti.

—i— **Državni zakon za ljudske šole in šolske oblasti.** § 45. I. veli: V vsakem šolskem okraju se ima vsaj po enkrat na leto vršiti učiteljska konferenca. § 46. I.: V vsaki deželi se vrši po vsakem šestem letu deželna konferenca. Krasno! A kako se to izvršuje pri nas! Prvi paragraf slabo, drugi pa — nikakor. Odkar obstoji zakon, nismo imeli niti ene deželne konference. Pač pa imamo to-le. Dež. šolski svet sestoji povečini iz članov. kakor da smo kje na Tirolskem, le s to raz-liko, da je tu več članov Italijanov, a manj Nemcev, ali šolski referent je Nemec, ki pa se baje hrvaški uči.

Splošni vestnik.

Žirovnikove narodne pesmi. IV. zve-zek, ima v zalogi konsovej „Slov. Branika“. Pesmi so posebno pripravne za male zборе in za družabno zabavo. Vezani zvezki imajo pri-merno obliko. — Naročajo se po slovenskih knjigarnah in pri upravnistvu „Slov. Branika“ za 1 K. Priporočamo najtopleje!

Kanclijski pomočniki in kanclijski oficijanti. Posl. Mareklj je izdelal in predložil poročilo o dohodkih kanclijskih pomočnikov in kanclijskih oficijantov. Oficijanti morajo ab-solvirati meščansko šolo, služiti tri leta in napraviti strokovno izkušnjo. Začetna plača znaša 1200 K. Vsako leto se poviša za 100 K in doseže pri nad tridesetletni službeni dobi 2200 K. Aktivitetna doklada znaša začet-koma 400 K in se na tri leta zviša za 100 K do 800 K na Dunaju. Ostali štirje krajni raz-redi dobe kvote 80, 70, 60 in 50 K. Polovica aktivitetne doklade se vračuna v penzijo. Vdovska penzija znaša do službenih desetih let 700 K, po dvajsetih letih 800, po 30 letih pa 1000 K. Najmanjši letni dopust znaša 14 dni vsako leto. Po dvajsetletni službeni dobi je pod gotovimi pogoji dopustno, da se imenuje ofi-ciant za uradnika XI. činovnega razreda.

Proslavljene 35 letnice akad. teh. društva „Triglav“ se je izvršilo v soboto in nedeljo v Ljubljani na slovesen način ob obilni udeležbi. V soboto je bil obhod po mestu, zvečer komers, v nedeljo slavnostno zborovanje in ustanovni občni zbor starešinske zveze bivših članov „Triglava“. Popoldne je bil banket, zvečer ples; ob tej priliki je pripela gospa dr. Tavčarjeva na zastavo „Triglava“ krasen trak, dar narodnih dam. Došlo je obilo brzojavk.

Raguska italijanska curzola. „Piccolo“ je poročal, da je slavni hrvaški Dubrovnik dal 4000 K za Lego; a Korčula, proslavljena od Katića, nič manj nego 2300 kron za raznaro-dovanje hrvaške in slovenske dece! Neverjetno!

V južnih pokrajinah Italije prihaja 60 ljudi na sto, torej 60 odst. analfabetov. Največ jih je okoli Palerma — 92 in pol odst. v Sardiniji 72, v Kalabriji 78. Potem so pokrajine: Acquilla 60-1 Campobasso 71-4, Chieti 74-1, Terano 74-9, Avelino 93-9, Ben-vento 73-1, Caserta 68-7, Neapelj 54-9, Sa-lerno 71-2, Bari delle Puglie 70-4, Lecce 70-1, Potenza 75-4, Catanzaro 78-3, Casenza 79-2, Reggio Calabria 78-7, Caltanissetta 75-7, Catania 72-7, Girgenti 75-1, Messina 73-2, Siracusa 75-2, Trapani 68-6, Cagliari 71-4, Sassari 63-5 itd. itd. V vsej Italiji je povprečno 48 % analfabetov. (V Avstriji 39 odst., v Svici 1 odst., v Švedski in Danski, v Bavarski, Vürtembergu, Badenu 0 %). — Ministrstvo za notranje stvari v Italiji troši na leto 1,550.000 lir za vzdrževanje italijanskih šol v inozemstvu. — Društvo „Dante Alighieri“ ima v svojih obročjih okoli 84000 otrok, ki jih to društvo podpira, da obiskujejo šole. Ali ti otroci niso v Italiji, ampak drugje. Doma v Italiji velik analfabetizem — silnega denarja pa trošijo za raznarodovanje tujih otrok! V Istri ni n. pr. niti ene Legine šole v kakem italijanskem mestu ali selu, marveč so vse te kovačnice Italijanov na našem teritoriju.

*) Tudi mi smo uverjeni, da je sedaj te pravde konec! Uredn.

Razgled po šolskem svetu.

— Shod jugoslovanskega dijaštva se vrši letošnje poletje v Belgradu. V to svrhu se je konstituiral na belgrajski univerzi poseben odbor, ki bo vodil predpriprave.

— Obisk na graškem vsenčilišču v zimskem tečaju. Vpisanih je bilo skupno 2073 slušateljev; od teh je bilo 938 pravnikov, 414 medicincev in 9 medicink, 202 filozofov in 14 filozofinj ter 95 bogoslovcev. Ostali so izredni slušatelji in 78 farmacevtov.

— Nemški Schulverein ima letošnji občni zbor v Mostu na Češkem na vabilo ondotnega nemškega mestnega sveta, in sicer o Binkoštih.

— Analfabetki tečaji v ječi. Po ustavi sicer še mlada Bosna obeta biti mnogo naprednejša, kakor pa po ustavi mnogo starejše druge dežele. Iz Mostara poročajo, da imajo pri tamkajšnjem okrožnem sodišču analfabetske tečaje za jetnike. Prvi tak tečaj so pred kratkim zaključili ter so izpitom prisostvovali tudi tamkajšnji sodni predsednik in drugi sodni uradniki. Vsi kandidati so pokazali pri izpitu lep uspeh. Ta tečaj je obiskovalo 12 jetnikov. V kratkem otvorijo zopet nov tak tečaj.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Listnica uredništva.

A. S. v T.: Najzanesljiveje je, ako se obrnete na g. okr. šol. nadzornika. — Zopet eden: Za danes prepozno. Prihodnjič!

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici 26—21

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Zagrebski Franck
kot lovarniško znamenje
priporočujemo kot priznani najboljši pridatek za kavo!

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26—24

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Našim rodbinam
priporočamo 52—41
Kolinsko cikorijo

Kavarna PREŠEREN

Ljubljana. 6—3

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52—5 stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Fr. Burger

Spodnja Siška pri Ljubljani
parotovarstvo lesnih izdelkov in vseh v mizarstvo stroko spadajočih del.

Specialnost: 26—23

Šolske klopi

najnovjših modelov in vse druge šolske oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46—5

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznana najboljša prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52—52

Pišite po vzorce!

V. J. Havliček a bratr
v Poděbradech na Češkem

izvozna trgovina modnega blaga in rokodelnih izdelkov

priporoča v preizkušeni in vrlo znanih kakovostih

plesno blago, opreme

za neveste

damasti, kanafas, Havličkovo tkanino, žepne robce, brisače, namizne in kavne garniture, platno. 26—5

Modno blago. Sukno. Cefiri.

1 kos Havličkove tkanine „Květuše“ 23 m za 16 K. 1 kos Havličkove tkanine 15 m za K 10 50. Zavoje s 40 m letnih in zimskih okusno odbranih ostankov za 18 K franko po povzetju.

Od teh ne pošiljamo vzorcev. Vzorce franko! Vzemite najbolje! Samo pri nas pristno.

Slovensko Abecedo
za ženska ročna dela

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in

orgelj-harmonijev. 52—44

Najboljše

orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKA & Komp.,

Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obih sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke tvrdke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52—43

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave čevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

tintnega vprašanja
Vажno za vsako šolsko vodstvo!
Tekoči tintni ekstrakti F. SCHÜLLER-ja v Amstettnu, N. Avstrijsko, so prave tinte v zgoščenih oblikah in dajo z vodo zredčene takoj tekočo tinto.
1 liter št. 2 (4 K) črne šolske tinte à 20 vin.
1 liter št. 3 (6 K) prave Anthrazen tinte à 60 vin.
V šolah in uradih najboljša vpeljana. — Čudovito preprosta in snažna priprava. — Od 3 litrov dalje poštne prosto. — Nič povzeta. — Ni treba denarja vnaprej pošiljati. Vzorce zastoj in franko. 5—3

Velik prihranek

Jako pripravo

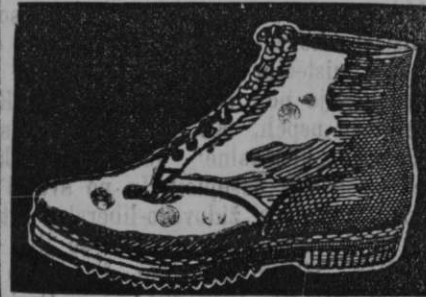
JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica števil. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Za šolsko mladino

že prispelo moderne obleke, površniki, športne suknje in perline za dečke, kakor tudi za deklice, najnovjša konfekcija.

Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg števil. 5.